

λίαν λεχθέντα ἡμῖν, καθόσον τὰ μόνα ἀξιοσημείωτα, ἅπερ ἀνείρομεν, ἦσαν πύλη πάχους 15 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου καὶ ἑγγλυφός ὡς καὶ βίβλος, χρονολογούμενη ἀπὸ τοῦ 1141, γεγραμμένη δι' ἀρμενικῶν χαρακτῆρων καὶ φέρουσα μικρογραφίας τινάς. Ἐξακολούθησαντες τὴν διάβασιν τοῦ Ἀντόγ-δᾶχ, ὅπερ περιορίζει τὴν πεδιάδα πρὸς Ν παρατηρήσαμεν ἐν ταῖς κλιτύσι διάφορα τερπνὰ χωρία, ἅτινα ἐπισκέπτονται πελαργοὶ κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας. Ὡς ἡ χελιδὼν οὕτω καὶ ὁ πελαργὸς θεωρεῖται ὡς προσκομίζων τὴν εὐημερίαν εἰς τὸν οἶκον. Οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων τούτων ἐργατικώτεροι τῶν τῷ θυτικῶν τιμῆμα τῆς πεδιάδος κατεχόντων Ἀρμενίων, ἔρχονται χάριν ἐργασίας εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνιοι δὲ ὁμιλοῦσιν ὀλίγον τὴν γαλλικὴν, ἀγγλικὴν ἢ ἰταλικὴν. Ἡ ὀχληρὰ μόνотонία τῆς πεδιάδος ἐπεκτείνεται μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν πλησιάζει τις εἰς τὴν λίμνην τοῦ Βάν, εἴτα ἡ χώρα καθίσταται γραφικώτερα· ἀλλ' οἱ πυρετοὶ ἐπικρατοῦσιν ὡς ἐκ τῶν ἐπιγινόμενων τελευτῶν. Τῇ 14 ἀφικόμεθα εἰς τὸ κουρδικὸν χωρίον Μόρ, ὅπερ ἀποτελεῖ κατανγκαστικὸν σταθμὸν διὰ τοὺς εἰς Βιτλίς μεταβαίνοντας περιηγητάς. Πέραν τοῦ Μόρ οὐδὲν χωρίον πλέον ἀπαντᾷ, ἐκεῖ δὲ μόνον πληροφροεῖται τις ἂν δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ περαιτέρω τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, ὡς ἐκ τοῦ κινδυνώδους τῆς ὁδοῦ κατὰ τινὰς ἡμέρας τοῦ χειμῶνος· ἰδίᾳ θέσις τις καλούμενη Ράθα (δίνη) εἶναι κινδυνωδεστάτη, διότι αὐτόθι ὁ ἄνεμος πνέει πάντοτε μετὰ μεγάλης σφοδρότητος καὶ ὅπου ἡ γῆ, ἀνερχομένη εἰς ὕψος 6—7 μέτρων, στροβιλομένη, καταβροχθίζει τοὺς ταξιδιώτας ἐντὸς ὀλίγων μόνον λεπτῶν. Ἐν τούτοις, καίπερ ἀποτραπέντες, ἡμεῖς αὐθημερὸν ἀπερασάσαμεν νὰ διέλθωμεν τὴν θέσιν ἐκείνην. Ἡ ὁδὸς, βαίνουσα ἀπὸ τῶν δυσμῶν εἰς ἀνατολὰς μέχρις ἐγγὺς τῆς λίμνης Βάν, στρέφεται εἴτα πρὸς δεξιὰν πρὸ τοῦ Νιμουρὺ καὶ διευθύνεται εἴτα πρὸς νότον· ἐκεῖ ἄρχεται ἡ δίοδος Ράθα, ἀποτελοῦσα στενὸν ὁροπέδιον μετὰ βαθέων βαράθρων. Ἀκολουθήσαντες ἀτραπὸν, ὃν προγενέστεροι ταξιδιώται εἶχον χρησιμοποίησι, ἐβυθίζομεθα ἵπποι καὶ ταξιδιώται κατὰ τὸ ἡμισυ ἐντὸς τῆς χιόνος· πολλάκις τὰ φορτηγὰ ζῶα κατὰκοπα ἐπιπτον· ἀφηροῦμεν τότε ἀπ' αὐτῶν τὰ βάρη, ἀνηγείρομεν αὐτὰ, ἐκ νέου ἐφορτῶναμεν, καὶ ὅλα ταῦτα ἐπράττομεν βεθυισμένοι μέχρι τῆς ζώνης ἐν τῇ χιόνῃ. Ἐν μέσῳ τῆς ἀποτροπαίου ταύτης ἐρημίας χάνιον, ἀπὸ πολλοῦ ἐγκαταλειμμένον, χρησιμεύει ὡς καταφύγιον εἰς τοὺς ὑπὸ τοῦ χιονοστροβίλου καταλαβανόμενους ταξιδιώτας· ἔστιν ὅμως ἥρεσιμωμένον. Ὁ ἄνεμος, μεθ' ὁρυγῆς πνέων, ἐξεσπενδόνιζε τοὺς κρύσταλλους, οἵτινες δίκην πυρὸς ἀπὸ στραπτον ἐν τῷ ἀέρι ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου· αἱ πτώσεις ἵππων τε καὶ ταξιδιωτῶν ἐγένοντο συχνότεραι· τέλος, διελθόντες λιθίνην γέφυραν ἐπὶ τοῦ Βιτλὶς-τσάι, εἶδομεν τὴν Βιτλίς μετὰ τῶν κήπων αὐτῆς, ἐν τῷ βᾶθει τῆς κοιλάδος· ἡ ἀποψις εἶναι μεγαλοπρεπής. ἀλλ' ὥρᾳ ὅλη· εἰσέτι ἀπηττέτο ἵνα, κατερχόμενοι κλιτὺν ὑπὸ πάγων κεκαλυμμένην καὶ ἄγαν ὀλισθηράν, φθάσωμεν εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως.

(Ἀκολουθεῖ).

Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΗΤΗΡ.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον ἐριθυόν).

III.

Ὁ Ριχάρδος ἔφθασεν εἰς Παρισίους λίαν ὀψέ, χωρὶς δὲ νὰ δειπνήσῃ ἢ νὰ διέλθῃ διὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ μετέδῃ κατ' εὐθείαν εἰς Μοντωβραί.

Τῇ προηγούμενῃ ἡμέρᾳ εἶχεν ὑποσχεθῇ εἰς τὴν μηνηστὴν αὐ-

τοῦ νὰ τῇ γνωστοποιήσῃ, αὐθημερὸν, τὸ ἀποτέλεσμα τῶν διαβημάτων αὐτοῦ. Ἡ μηνηστὴ αὐτοῦ εἶχεν ἐπιμείνει ὅπως προβῇ ἄνευ περαιτέρω ἀναβολῆς εἰς τὰ διαβήματα ἐκεῖνα καὶ παρακαλέσει αὐτόν, ἐπανερχόμενος, νὰ ἔλθῃ, ἔστω καὶ ἐπὶ μίαν στιγμὴν, ὅπως εἶπῃ αὐτῇ πῶς ἐγένετο δεκτός.

Ἡ γυνὴ ἐὰν δὲν ἔχῃ πράγματι παιδικὰς ἰδέας ἢ δὲν ἄγεται ὑπὸ τοῦ συμφέροντος, δεῖν νὰ ἔχῃ μεγάλην δύσιν θάρρους ἢ νὰ ἐρᾷται πράγματι ὅπως ἀποφασίσῃ νὰ γείνῃ σύζυγος ἀνδρὸς ἐν χρεῖσιν διατελοῦντος· αἱ συνήθεις δυσχέρειαι, προκειμένου τοῦ γάμου νεάνιδος, διπλασιάζονται ἐκ τῆς δυσχεροῦς ταύτης περιπτώσεως. Εὐρίσκεται τις εἰς θέσιν νὰ παλαίῃ καθ' ἐκχέστην κατὰ τῶν ἐν τῷ πνεύματι τῶν οικογενειῶν καὶ τῶν φίλων γεννωμένων ἀναμνήσεων καὶ ἀντιπαραβολῶν τῶν δύο βίων. Ἐκεῖ ἔνθα ἡ πρώτη σύζυγος ἦν πάντοτε ἀντικείμενον ἐνδείξεων εὐμενείας, ἀπαντᾷ τις ἤδη ἐφεκτικότητα, ζηλοτυπία.

Ἡ Ὀδὶλη Μοντωβραί ἐγίνωσκε πάντα ταῦτα. Θυγάτηρ μονογενῆς, στερηθεῖσα τῆς μητρὸς αὐτῆς κατὰ τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας τῆς, ἔζησε παρὰ τὸν πατέρα αὐτῆς, ἐν τῇ καθ' ἐκχέστην δὲ συναναστροφῇ μετὰ τοῦ πράγματι καλλιεργημένου τοῦτου πνεύματος, ἠντλησε δύναμιν ψυχῆς καὶ γνώσεις τοῦ βίου σπχνῶς ἀπαντώσας παρὰ νεάνισι τῆς ἡλικίας αὐτῆς. Ζητούμενη ὡς σύζυγος ὑπὸ νέων ὑψηλῶν οικογενειῶν, ἔφθασεν εἰς τὸ εἰκοστὸν τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς χωρὶς νὰ θελήσῃ ν' ἀποδεχθῇ τὰς προτάσεις οὐδενός.

Περὶ αὐτὴν ἐλέγετο ὅτι ἡ ἐμμονὴ αὐτῆς εἰς τὸν ἄγαμον βίον ἀφορμὴν εἶχεν ἔρωτα πρὸς ἄνδρα μὴ ἀρμοζόντα αὐτῇ. Μήπως δὲν πρέπει ὁ κόσμος νὰ συκοφαντῇ, ὅταν δὲν ἐννοῇ; Διότι ὁ ἔρως τῆς δεσποινίδος Μοντωβραί εἶχεν ἀντικείμενον λίαν ὕψηλόν, διότι εἶχεν ἀγαπήσει μόνον τὸν Ριχάρδον Βρίς πράγματι καὶ τότε ἀπεφάσισε νὰ ὑπανδρευθῇ.

Ἡγάπησεν αὐτὸν ἑγγαμον ὄντα, χωρὶς νὰ θέλῃ νὰ τὸ ὁμολογήσῃ εἰς ἑαυτήν, εἴτα, καθ' ἣν ἡμέραν ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ τὸ πρᾶγμα πρὸ τῆς συνειδήσεως αὐτῆς, ἐπέβαλεν ἑαυτῇ ὡς ποινὴν νὰ μὴ εὐρεθῇ οὐδέποτε ἀπέναντι αὐτοῦ. Πιστὴ εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς, ἔζησεν ἐπὶ διετίαν χωρὶς νὰ τὸν συναντήσῃ, ἢ τοῦλάχιστον, χωρὶς νὰ τύχῃ τῆς περιστάσεως ὅπως ὁμιλήσῃ αὐτῷ. Κατὰ τῆς κυρίας Βρίς οὐδὲν ἔτρεφεν αἰσθημα κακίας. Διὰ τὴν εὐθείαν καὶ ὑπερήφανον ταύτην ψυχὴν, ὁ σύζυγος ἄλλης γυναικὸς ἦν ὃν, μὴ ἀνῆκον εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, μεθ' ὅλην τὴν ἐνδόμυχον ταραχὴν, ἣν ἠσθάνετο ἐν τῇ ἀπλῇ ἀναμνήσει αὐτοῦ, ἡ δὲ γυνὴ τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἦτο ὑπὲρ τὰς συνήθεις, ἀφοῦ τὴν εἶχεν ἐκλέξει αὐτός. Ὅταν ὅμως ὁ Βρίς περιέπεσεν εἰς χρεῖαν ἠσθάνθη ὅτι ὁ βίος αὐτῆς ἐλάμβανε τροπὴν νέαν. Ἡ καρδιά αὐτῆς ἐπὶ τὸσον καιρὸν περιεσφιγμένη οὖσα ὥσει ὑπὸ σθηδρῶν κρίκων, ἀνεπτύχθη ὡς ἄνθος, θραυσθέντων τῶν κρίκων καὶ τότε οὐδεμίαν πλέον ἀπέμεινεν αὐτῇ ἀμφιβολία περὶ τοῦ μέλλοντος. Ὁ Ριχάρδος μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης δὲν εἶχεν ἴσως παρατηρήσει αὐτήν, καὶ ὅμως ἦτο βεβαία ὅτι θὰ τὴν ἠγάπα.

Δὲν προσέφυγεν εἰς καμμίαν ἔστω καὶ ἀθῶαν πλεατάνην ἐξ ἐκείνων τὰς ὁποίας μεταχειρίζονται συνήθως αἱ φιλάρεσκοι γυναῖκες. Ἡ Ὀδὶλη ἦν ἀνωτέρα τοιούτων! Ἀντὶ ὅμως ν' ἀποφεύγῃ αὐτὸν νῦν, τῷ ὁμίλει, ὁ δὲ Βρίς ἔβλεπεν αὐτὴν συχνὰ διότι ἐξ ἀνάγκης ἐπεσκέπτετο συχνὰ τὸν πατέρα αὐτῆς. Ἡ Ὀδὶλη ὑπεδέχετο αὐτὸν μετὰ τῆς ἀπροσπονήτου ἐκείνης εὐμενείας καὶ χάριτος, ἥτις ἐκφράζει καλλίτερον τὰ αἰσθήματά τινος ἢ ἡ συμπάθεια. Ἐκεῖνος, ἠσθάνθη τότε ὅτι εἶχεν ἤδη θέσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ἐκείνῃ καὶ καθ' ἣν ἡμέραν ἐνόησεν αὐτό, ἐλάτρευσε τὴν Ὀδὶλην.

Τότε συνεννοήθησαν ἀμφοτέρωι χωρὶς νὰ συνδιαλεχθῶσιν. Ἐσπέρην τινα αἱ χεῖρες αὐτῶν εὐρέθησαν ἠνωμέναι πρὸ τῆς τραπέζης ἐφ' ἧς ὑπῆρχεν ἑτοιμον τὸ τέιον καὶ πρὸ πλήθους κό-

σμου, ὅστις οὐδὲν ἐνόησεν. Ἡ τύχη ἔφερεν αὐτοὺς πλησίον ἀλλήλων καὶ ἡ συνδιέλεξις τοὺς ἦνωσεν.

— 'Εφ' ὅρου ζωῆς; ἠρώτησεν ὁ Βρίς ἀπλούστατα.

'Εκείνη ἀπήντησεν αὐτῷ.

— Διὰ πάντοτε.

Κατ' ἐκείνην λοιπὸν τὴν ἐσπέραν, ἡ συνήθως ἀτράρχος 'Οδὶλη ἀνέμενεν αὐτὸν μετὰ τινος ἀγωνίας. Ἡ γηραιά αὐτῆς ἐξαδέλφη, ἥτις ἔμενε μετ' αὐτῆς ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς μητρός, ἀνησύχει βλέπουσα αὐτὴν ἀπὸ τῆς θύρας βαίνουσαν εἰς τὸ παράθυρον, ὡχρῶσαν αἴφνης, αὐτὴν, ἥς ἡ χροιά τοῦ προσώπου μόλις ἔδειξεν ἔχνος ἐρυθρήματος ὅτε ἐδέξατο τὴν χεῖρα τοῦ Ριχάρδου. Ὁ πατὴρ αὐτῆς δὲν εὕρισκετο ἐν τῇ οἰκίᾳ, μεταβίβας, κατ' ἀνάγκην, εἰς ἐπίσημον ἐσπερίδα, τὰ δὲ λεπτὰ ἐφαίνοντο αὐτῇ αἰῶνες.

'Επὶ τέλους ἤχησεν ὁ κώδων τῆς πύλης καὶ ὁ Βρίς ἐφάνη ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς θύρας.

— Λοιπὸν; ἠρώτησε χωρὶς νὰ προχωρήσῃ πρὸς αὐτόν. Ἦτο ὀρθὴ ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης ἐν πλήρει φωτί, ἐν τῇ λάμπει τῆς ὑγιεινῆς αὐτῆς ὠραιότητος.

— 'Ετελείωσεν, εἶπεν, ἀλλὰ μὲ ποίαν θυσίαν;

'Επλησίωσεν ἐκεῖνος προτείνων τὴν χεῖρα, ἐκείνη δ' ἔδειξεν αὐτῷ ἔδραν παρὰ τὸ ἀνάκλιτρον ἐνθα ἐκάθησεν αὐτή. Ἡ γραιὴ ἐξαδέλφη ἐμειδίχασεν αὐτῷ, ἐχαιρέτισε καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς. Ἦτο φρόνιμος γινώσκουσα πότε ἔπρεπε νὰ ὁμιλήσῃ καὶ πότε νὰ σιγήσῃ.

— Θέλουν νὰ κρατήσουν τὰ τέκνα σας; ἠρώτησεν ἡ 'Οδὶλη χαμηλοφώνως.

— Πῶς τὸ ἤξεύρετε; ἠρώτησε πικρῶς αὐτὴν ἐνῷ ἐπὶ τοῦ προσώπου ἐπεχέετο ὠχρότης.

— Ἦτο ἀνυπόδραστον! Ἀλλὰ μὴ φοβῆσθε τίποτε, θὰ τὰ λάβωμεν!

Ἦτο τότε γλυκεία καὶ ὠμίλει μετ' ἄρκυς βεβαιότητος. Οὐδέποτε ἐκεῖνος θὰ συνελάμβανε τὴν ὑπόνοιαν ὅτι πρὸ λεπτῶν ἔτι τινῶν ἡγωνία καὶ θὰ ἐξεβάλλε φωνήν, ἐν ἐτόλμα!

— Νομίζετε; λάβετε ὑπ' ὄψιν ὅτι ἔχομεν νὰ παλαιώσωμεν πρὸς δύο γυναῖκας, λίαν πείσμονας, ὑπὸ διάφορον ὄψιν ἐκάστην, συνάμα δὲ καὶ λίαν ἰσχυρὰς διότι κρατοῦσιν εἰς χεῖρας...

— Μὴ φοβῆσθε τίποτε, σὰς ἐπαναλαμβάνω! Θὰ τὰ λάβωμεν!

Καὶ ἐμειδία ἐκείνη, ἐνῷ ὁ Βρίς ἐσκέπτετο ὅτι πράγματι ἦτο ἱκανὴ νὰ τὰ λάβῃ.

— Παρ' ὀλίγον θὰ ἔκλεπτα τὸν υἱόν μου πρὸ ὀλίγου... ἤθελε νὰ ἔλθῃ μετ' ἐμοῦ. Ὁ καυμένος... Τρίχα ἔλειψε νὰ τὸν παραλάβω μαζὶ μου!

— 'Εκμάτε καλὰ ν' ἀντιστῇτε εἰς τὸν πειρασμόν, εἶπεν ἐκείνη, διότι ἄλλως θὰ κατεστρέφετο ἡ ὑπόθεσις, θὰ μᾶς τὰ παραδώσουν μόναι των, θὰ ἰδῇτε!

'Εκεῖνος ἀπώλεσε τότε πᾶν ἔχνος εὐγλωττίας μολονότι ἐθεωρεῖτο εὐγλωττος δικηγόρος καὶ βουλευτής. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέραν, μαρτύριον ὑποστάς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, δὲν ἦν πλέον ἀλλ' ἡ δυστυχὴς ἄνθρωπος τεθλιμμένος, ἐμπαιχθεὶς σχεδὸν ὑπὸ δύο πεισμώνων γυναικῶν καὶ εἶχε συνείδησιν τῆς ἥττης του. 'Εκείνη ἡγάπα αὐτὸν πλείοτερον ἔτι, εἰ δυνατὸν οὕτω τεταπεινωμένον καὶ τεθλιμμένον, ἢ ἐν θριχμῷ καὶ ἐν τῇ χαρᾷ διατελοῦντα, οὗτος δὲ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τῆς ἀγαπώσης αὐτὸν γυναικὸς διέβλεπε καταφύγιον καὶ παρηγορίαν. Δὲν ἡγάπησεν αὐτὴν διὰ τοῦτο, ἀλλὰ ἡγάπησεν αὐτὴν πλείοτερον ἐνεκα τούτου. Ἄ! ἐὰν ἐμάνθανεν ὅτι ἔκλαυσε κατὰ τὸ ἡμισυ διάστημα τῆς ἡμέρας! Καὶ ὁμῶς οἱ ὠραῖοι καὶ σοβαροὶ αὐτῆς ὀφθαλμοὶ οὐδὲν τούτου ἔχνος ἀπεκάλυπτον.

— Δὲν ἐδειπνήσατε, εἶπεν αὐτῷ γαληνίως.

— Τίς σὰς τὸ εἶπεν;

Διὰ τοῦ δακτύλου ἔδειξεν ἐκείνη τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης πρῶ-
γραμμά τῶν σιδηροδρόμων.

— 'Εφθάσατε εἰς τὰς ἑννέα καὶ τέταρτον, ἀπήντησε, καὶ ἤλθατε κατ' εὐθείαν ἐδῶ ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ, ἔπειτα δὲν ἠδυνήθητε νὰ δειπνήσητε ἐν Ρουβεραϊ, διότι δὲν θὰ ἐπροφθάνατε αὐτὸ τὸ τραῖνον!

Δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ μειδίσῃ ἐκεῖνος.

— Νὰ σὰς εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, εἰσθε ἐπικίνδυνος μὲ αὐτὴν τὴν λεπτότητά σας, εἶπεν ἐκεῖνος, καὶ πρέπει νὰ σὰς φοβῆται κανεὶς!

'Εκείνη ἔκρουσε τὸν κώδωνα καὶ διέταξε νὰ φέρωσι τὸ τέτον ἐν τῷ ἐστιατόριῳ.

— Σὰς προητοίμασαν γεῦμα, εἶπε.

Καὶ μεταβάσα παρὰ τῇ ἐξαδέλφῃ προσεκάλεσε καὶ ἐκείνην, ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἐδέχθη δεικνύουσα διὰ τοῦ δακτύλου τὸ βιβλίον, ὅπερ ἀνεγίνωσκε καὶ τὸ ὅποιον ἦν λίαν ἐνδιαφέρον.

Μετέβησαν ἀμφοτέροι εἰς τὸ ἐστιατόριον, τῆς θύρας δι' ἧς εἰσῆλθον μεινάζης ἀνοικτῆς. Ἐκάθησεν ἐκεῖνος, ἥττον ἀνήσυχος νῦν, ἐνῷ ἐκείνη ἔστατο ὀρθή διὰ νὰ τὸν ὑπηρετῇ, τότε δὲ ἡ γενομένη αὐτῷ ἐκ τῆς ἀφελούς ἐκείνης συμπεριφορᾶς ἐντύπωσις ἦν ὅτι ἀπὸ πολλοῦ ἦσαν ἤδη συνεζευγμένοι, ὅτι συνεμερίσθησαν ἀμφοτέροι τὰς χαρὰς καὶ τὰς πικρίας τοῦ βίου καὶ ὅτι ἔχων παρὰ τὸ πλευρὸν αὐτοῦ τὴν γυναῖκα ἐκείνην δὲν θὰ εἶχε νὰ φοβῇ οὔτε τὸ γῆρας, οὔτε τὸν θάνατον, οὔτε τι ἄλλο. Ἀλλὰ μήπως κατέλαβεν ἤδη αὐτὸν τὸ γῆρας; Ἡ ἐρώτησις αὕτη προέβαλεν ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ, διότι ὡς ἐκ τῆς εὐτυχίας αὐτοῦ ἀπώλεσε τὴν αἰσθησιν τοῦ χρόνου καὶ τοῦ διαστήματος καὶ διότι ἐβλεπε πρὸ αὐτοῦ τὴν γελοέσαν ἐκείνην νεάνίδα.

— Μ' ἐκακολόγησαν πολὺ; ἠρώτησε μειδιῶσα, ἐνῷ ὑπηρετεῖ αὐτῷ μετὰ λεπτότητος καὶ εὐχερείας τὰς ὁποίας οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ συνήντησε.

— Καθόλου! ἀπήντησε καὶ ἐκεῖνος μειδιῶν. Ἀμφοτέροι συμφωνοῦν ἐν τοῖς πρὸς ὑμᾶς ἐπαίνοις, πρὸ πάντων δὲ ἡ πενθερά μου!

— Ἄ! τὴν εὐχαριστῶ πολὺ, πολὺ, σὰς βεβαιῶ, ἄλλως τε καθὼς μοι εἶπον εἶναι κυρία καθὼς πρέπει, εὐγενὴς καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως.

— Ναί, ἀλλὰ δὲν θέλει νὰ μοι δώσῃ τὴν Ὑβελίνην καὶ φέρει λόγους εἰς τοὺς ὁποίους δὲν ὑπάρχει ἀπάντησις.

— Κάλλιστα, ἀπήντησεν ἡ 'Οδὶλη κλίνουσα σοβαρῶς τὴν κεφαλὴν. Καὶ ἡ μήτηρ σας κρατεῖ ἐπίσης τὸν 'Εδμόνδον;

— Βεβαιότατα. Ὅταν δὲ ὁ μὲν εἰς θὰ φοιτᾷ εἰς τὸ λύκειον, ἡ δ' ἄλλη εἰσαχθῇ εἰς τὸ παρθεναγωγεῖον, αἱ κυραὶ θὰ ἔλθωσι νὰ κατοικήσουν ἐδῶ εἰς τοὺς Παρισίους διὰ νὰ τοὺς παραλαμβάνουν αὐταὶ ὅταν ἐξέρχωνται κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἐξόδων.

— Κάλλιστα! Καὶ αὐτὸ σὰς ἐνοχλεῖ;

'Εκεῖνος ἔμεινεν ἐννεός, ἀγνοῶν τί ν' ἀπαντήσῃ ἐπὶ τῇ βεβαιότητι, ἣν ἐνέφαινε ἡ ἰλκρά αὐτῆς σοβαρότης. Ὁμίλησαν τότε περὶ ἄλλων πραγμάτων ἐνῷ ἐκεῖνος ἐξηκολούθει νὰ τρώγῃ, ἐκείνη δὲ κατὰ δόσεις μικρὰς παρεσκεύαζε καὶ ἔθετεν ἐπὶ τῆς πρὸ αὐτοῦ προψίδος ἀδιακόπως κατὰ τι πρὸς βρῶσιν, ὅπερ ἐκεῖνος ἐτρωγεν ἀσυναίσθητως, ἐπίσης ἔχεεν αὐτῷ καὶ τινὰς σταγόνας γενναίου οἴνου. Ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ ἐκείνῃ ὕλικῆς καὶ ἠθικῆς εὐημερίας, ἥτις περιέβαλλεν αὐτόν, ἡσθάνετο ὅτι ἀνέζη.

— Ὁδὶλη, εἶπεν αἴφνης ὥθων ὀλίγον τὸν κύαθον τοῦ τείου, ὃν εἶχε κενώσει, εἶναι ἀληθές ὅτι θὰ γίνητε σύζυγός μου καὶ ὅτι οὐδέποτε θ' ἀποχωρισθῶμεν!

— Ἐὰν θέλῃ ὁ Θεός· ἀπήντησεν ἐκείνη ἐκ μέσης καρδίας, καὶ δὲν θ' ἀποχωρισθῶμεν πλέον ἀλλ' ἢ ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τοῦ τάφου καὶ πάλιν ὄχι διὰ πολὺν καιρὸν ἀγαπητὴ Ριχάρδε!

— Δὲν δύναμαι πλέον νὰ ὑπομένω ζῶν μακρὰν ὑμῶν, εἶπεν ἀτενίζων αὐτὴν διὰ τοῦ ὠραίου καὶ ἀνδρικοῦ αὐτοῦ βλέμματος. Τότε, πότε θὰ τελέσωμεν τοὺς γάμους μας;

— Μετὰ ἓνα μῆνα, ἐὰν θέλετε.

— Ἔστω, μετὰ ἓνα μῆνα.

Ἡ γέρθη, ἐφαίνετο δὲ ὡς ὅλως διάφορος ἄνθρωπος ἐκεί-

νους, οἷος ἦτο ὅταν εἰσῆλθε πρὸ μιᾶς ὥρας σκυθρωπὸς καὶ καταβεβλημένος.

— Ἐπειτα ἤξεύρετε, εἶπεν, ἔχομεν τὸν Ζαφρὲ δι' ἡμᾶς!

Καὶ προηγεῖτο ἐκείνη αὐτοῦ βαίνουσα εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ κρατοῦσα κύαθον τείου διὰ τὴν ἐξοδὲλφον αὐτῆς.

— Ὁ Ζαφρὲ; ὅθ' ἔχωμεν ἡμεῖς λοιπὸν τὸν Ζαφρὲ; εἶπεν ἡ Ὀδύλη μειδιῶσα. ὦ! τότε ἀπὸ τοῦ νῦν ἐκερδήσαμεν τὸ παιγνίδι!

— Τὸν Ζαφρὲ θὰ τὸν ἔχωμεν ἀλλὰ μὲ τὴν συμφωνίαν ὅτι θὰ εἰσθε πολὺ καλῇ, διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, λέγει, θὰ ἦτο μέγα δυστύχημα!

Καὶ ἤρξαντο ἀμφοτέρωι νὰ γελῶσιν ὡς μικρὰ παιδιὰ, εἴτα ὅμως αἰφνης τὰ νεῦρα τοῦ Βοῖς ἐτανύσθησαν καὶ κατέλαβεν αὐτὸν ἐπιθυμία νὰ κλαύσῃ.

— Εἶναι σκληρὸν ὅμως, βλέπετε, εἶπε χαμηλοφώνως, ν' ἀγαπᾷ κανεὶς τὰ τέκνα του καὶ νὰ τὰ στερηται. Ξερώω καλῶς ὅτι σεῖς ἔχετε ἐμπιστοσύνην... ἐγὼ ὅμως φοβοῦμαι.

— Τί φοβεῖσθε;

— Μὴ τὰ διδᾶξουν νὰ σᾶς μισοῦν!

Τὸ πρόσωπον τῆς Ὀδύλης ὑπέστη ἐλαφρὰν σύσπασιν, δὲν ἐφάνη ὅμως ταραχθεῖσα.

— Δὲν εἶναι διόλου παρὰδοξον, εἶπεν, ἀλλὰ καὶ πάλιν θὰ ὑπερνικήσω τὴν δυσχερείαν.

— Σεῖς λοιπὸν δὲν φοβεῖσθε;

— Εἰσθε βλέπω ἀνὴρ ὀλίγην ἔχων πίστιν! εἶπε ποιοῦσα συνάμα χειρονομίαν ὥσει διὰ νὰ τὸν ἐπιπλήξῃ.

— Ἄ! Ἄνεφώνησεν ἐκεῖνος, ὅταν ὁμιλῇτε τοιουτοτρόπως σᾶς θεωρῶ ἱκανὴν νὰ κατορθώσετε τὰ πάντα! ἔτι καὶ νὰ καταπείσετε τὰς δύο πενθεράς σας! Διότι διὰ τοῦ γάμου σας θὰ ἔχετε δύο πενθεράς, Ὀδύλη!

Ὁ κ. Μοντωβραὶ εἰσῆλθε τότε εἰς τὴν αἴθουσαν, ὃ δὲ Ριχάρδος, ὅστις ἦν ἑτοιμος ν' ἀπέλθῃ παρέμεινεν ἐπὶ τινὰς ἔτι στιγμὰς. Συνεφωνήθησαν τότε πάντα τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα διὰ τὸν γάμον καὶ ὁ Βοῖς ὑπέστροφεν εἰς τὸν οἶκόν του, ἔχων τὴν καρδίαν ἐλαφροτέραν ἢ ὅταν ἐξῆλθε τὴν πρωΐαν.

Ἡ δεσποινὶς Μοντωβραὶ πρὶν ἢ κατακλιθῇ ἔμεινεν ἐπὶ μακρὸν σκεπτομένη ἐν τῷ δωματίῳ τῆς.

— Δύω πενθεραί! Καὶ ὅμως εἶναι ἀληθὲς, εἶπε, διότι ἡ μάμμη τῆς Ὑβελίνης εἶναι σχεδὸν μήτηρ του... καὶ τὰ παιδιὰ εἶναι πολὺ δυνατόν νὰ μάθουν νὰ μὲ μισοῦν... Δὲν θὰ εἶχεν ὅμως ἄξιον τινα ὁ γάμος ἐάν δὲν εἶχε τὰς δυσχερείας του! Ἐγὼ δὲ θέλω νὰ εἶναι εὐτυχὴς ὁ Ριχάρδος! Τὸν ἔλαβον μὲ ὅλας τὰς πληγὰς τῆς καρδίας του καὶ ὅλας τὰς θλίψεις του. Ἐγὼ λοιπὸν ὀφείλω νὰ τὸν θεραπεύσω, ἐάν δὲ πρὸς τοῦτο εἶναι ἀνάγκη ὁ ἔρωσ μου νὰ κάμῃ θαύματα... θὰ τὰ κάμῃ.

IV.

Ὁ πύργος τοῦ Πινόν, ἔλαμπεν ἐξ ὅλων τῶν παρὰθύρων αὐτοῦ, τῇ ἐσπέρᾳ ἐκείνῃ τοῦ ὁκτωβρίου, καθ' ἣν ὁ Ριχάρδος Βοῖς ὠδήγησεν εἰς αὐτὸν τὴν νεαράν αὐτοῦ σύζυγον.

Ἡ μήτηρ τοῦ Βοῖς, ἠθέλησε νὰ διαργανώσῃ τὰ τῆς ἐορτῆς μεγαλοπρεπέστερα. Ἐκ πνεύματος ἐπιδείξεως καὶ ἐξ ὀπισθολογισμοῦ, πάντας τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς πλείστους τῶν φίλων αὐτῆς προσεκάλεσεν εἰς τὸ δεῖπνον, ὅπερ ἔδιδε τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς τοὺς νεογάμους οἱ ὅποιοι ἐπανήρχοντο ἐκ ταξιδίου, ὅπερ εἶχον ἐπιχειρήσει κατὰ τὸν μῆνα τοῦ μέλιτος. Εἶπε καθ' ἑαυτὴν ὅτι προτιμότερον ἦτο διὰ τὴν νεαράν γυναῖκα, καθὼς καὶ δι' ἑαυτὴν ἔτι, νὰ γνωρίσῃ αὐτὴν τε καὶ τὰ τέκνα ἐν τῷ μέσῳ πολυπληθοῦς συναναστροφῆς, ἢ ὅποια θὰ ἀνέβαλε κατ' ἀνάγκην διὰ μεταγενεστέραν ἐποχὴν τὴν ἐξωτερικεύσιν τῶν αἰσθημάτων ἀγάπης.

Ὅθ' ὑπῆρχεν ὅμως ἄρα γε ἡμέρα ἐξωτερικεύσεως αἰσθημάτων ἀγάπης μεταξὺ τῶν κυριῶν Βοῖς, μητρὸς καὶ τῆς συζύγου; Ἡ μήτηρ

δὲν ἦτο βεβαία περὶ τούτου, ἔνεκα δὲ τούτου ἀφοῦ ἀπεφάσιζε ν' ἀνακόψῃ καὶ παρεμποδίσῃ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς πᾶν εἶδος ἐξηγήσεων μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς νύμφης αὐτῆς, ἥδη διηρωτάτο μετὰ τινος δυσαρρεσκείας, ἐάν δὲν θὰ κατῴρθου ποτὲ νὰ εὕρῃ περίστασιν ὅπως ἀπαριθμήσῃ αὐτῇ ἐν πρὸς ἐν πάντα ἐκεῖνα τῶν ὁποίων ὤφειλε νὰ παραιτηθῇ.

Αἱ δύο γυναῖκες συνητηθήσαν τὸ πρῶτον δύο ἡμέρας πρὸ τοῦ γάμου. Ἡ μήτηρ, γυνὴ τοῦ κόσμου, καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως, μεθ' ὅλον τὸν ἀκαταδάμαστον αὐτῆς ἐγωισμόν, εἶχεν ἐκτελέσει μέχρι κεραίας πάντα αὐτῆς τὰ καθήκοντα. Ἐπραξε μάλιστα τοῦτο καὶ πρὸς αὐτὸν ἔτι τὸν κύριον Μοντωβραὶ μετὰ τινος ἀνεπαισθήτου ἐνδείξεως ἐκτιμήσεως, ἥτις εἶχεν ἐπισύρει ἀμέσως πρὸς αὐτὴν τὴν συμπάθειαν τοῦ ἀρχαίου βουλευτοῦ. Οὐδέποτε διὰ πολλῶν λόγων θὰ ἐξέφραζε τις διὰ τρόπον καθαρὸν ὅτι ἐσήμαινον οἱ ἐξῆς λόγοι τῆς κυρίας Βοῖς: «Ἐγὼ συναίσθησιν, κύριε, ἀκριβῆ τῆς εἰς ἡμᾶς προσγινομένης τιμῆς».

Ἀπέναντι ὅμως τῆς νύμφης αὐτῆς, τὸ πρᾶγμα ἥλλασσε μορφήν. Μέχρι τῆς στιγμῆς τοῦ γάμου ἡ δεσποινὶς Ὀδύλη ἦν διὰ τὴν κυρίαν Βοῖς γυνὴ δεξιὰ καὶ ἀγχινοῦς, κατορθώσασα, ὅλως ἀκκίως, νὰ ριφθῇ ἀνὰ μέσον τῆς ὁδοῦ τοῦ χρεῦσαντος υἱοῦ αὐτῆς, καὶ τῆς ὁποίας δὲν εἶχεν ἀνάγκην, οὔτε ἐκεῖνος, οὔτε ἐκείνη. Ἐν τούτοις ἐφάνη εὐγενὴς πρὸς αὐτὴν, ἐπιδείξασα ὅμως φανερώς εἶδος τι συγκαταβάσεως, δι' ἧς ἐσκόπει ἐν τῷ μέλλοντι νὰ συντομεύσῃ τὰς ἀποστάσεις πρεπόντως. Ἦρκει ἡ δεσποινὶς Ὀδύλη νὰ μὴ εἶχε χαρακτῆρα ρωμαντικὸν καὶ εὐαίσθητον!

Ἐν καταστάσει τόσοι τεταμένη ὅσον ἡ μεταξὺ τῶν δύο γυναικῶν, ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ τις σκηνὴν χείρονα ἐκείνης, ἣν θὰ ἐπαρουσίαζε γυνὴ κλαίουσα καὶ διὰ τῶν δακρύων ζητοῦσα ν' ἀποσπᾷ τὰ τέκνα τοῦ συζύγου τῆς; Ὁ φόβος ὅμως οὗτος δὲν ἐπραγματοποιήθη, ἡ δὲ μήτηρ Βοῖς παρετήρησε τοῦτο μετὰ τινος εὐχαριστήσεως.

Ἐν τούτοις τὰ πάντα ἥλλαξαν ἅμα τῇ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐξόδῳ! Βεβαίως ἡ μητρυιὰ τῶν τέκνων τοῦ Ριχάρδου ἠδύνατο νὰ ἐκφράσῃ τὴν λογικὴν ἄλλως τε ἐπιθυμίαν νὰ ἰδῇ τὰ μικρὰ, ἐν τῇ ζωῇ τῶν ὁποίων ἐκέκλητο νὰ μὴ παίξῃ ἀλλ' ἢ ὅλως παθητικὸν καὶ βωδὸν πρόσωπον.

Καὶ ὅμως ἡ μάμμη ἐξεπλάγη οὐδὲν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀκούσασα. Ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἔμεινε μόνη συνδιαλεγόμενη μετὰ τῆς νύμφης αὐτῆς κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεως τῶν νεογάμων διὰ ταξιδίου, ἀλλ' οὐδὲν ἤκουσεν ἐκ τῆς νύμφης αὐτῆς περὶ τῶν τέκνων, μόνον δὲ ὁ Ριχάρδος ἐπιβαίνων τῆς ἀμάξης εἶπεν ἀπλῶς εἰς τὴν μητέρα του.

— Σᾶς παρακαλῶ νὰ φιλήσετε τὰ μικρὰ ἐκ μέρους ἡμῶν. Ἡ Ὀδύλη ὑπεστήριξε τὴν πρότασιν διὰ μειδιήματος ἀπλοῦ καὶ ἀπῆλθεν.

Ἡ μήτηρ Βοῖς ἔδει νὰ διατελῇ εἰς ἄκρον εὐχαριστημένη ἐκ τούτου! Καὶ ὅμως, κατὰ συνέπειαν φυσικὴν τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας — ἰδιαζόντως δὲ δι' αὐτὴν — ἡ σιγὴ ἐκείνη καὶ ἡ ἐπιφυλακτικότης δυσαρρέτως ἐπέδρασεν ἐπ' αὐτήν. Ἦτο ἄρα γε δυνατόν, ἡ νεαρά γυνή, προειδοποιουμένη ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς νὰ παραιτηθῇ ἀπλῶς καὶ ἐν σιγῇ τὰ δικαιώματά τὰ ὅποια ὁ Ριχάρδος μετ' ἐπιμονῆς διεξεδίκησεν ὑπὲρ αὐτῆς. Ἦτο ἄρα γε σιωπηλὴ παρὰίτησις, ἐξυπονοουμένη υποχώρησις; Ἀλλὰ τότε δὲν ἦτο κρίμα διὰ τὰ πτωχὰ ἐκεῖνα μικρὰ τὰ ὅποια τόσοι ἀποτόμως ἐξερρίπτοντο, διότι δὲν εἶχον τὴν ἀνάγκην αὐτῶν;

Καὶ ἡ μήτηρ Βοῖς, ἀναγνώριζουσα ἀφ' ἐνὸς ὅτι ὤφειλε νὰ ἦναι εἰς ἄκρον εὐχαριστημένη, ἀνέμενε μετ' ἄγωνίας, ἰσχυρὸν ἐπενεγκούσης κλονισμόν εἰς τὰ νεῦρα αὐτῆς, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν θὰ ἠδύνατο νὰ παρουσιάσῃ τὴν παρειὰν τοῦ μικροῦ Ἐδμόνδου εἰς τὸν ψυχρὸν ἀσπασμόν τῆς ξένης ἐκείνης γυναικός. Μάτην ἡ κυρία Ρουβερὰ προσεπάθει νὰ τὴν καθυσοχάσῃ, ὅλη ἡ ψυχρικὴ καὶ ἡ ἀπῆλθεν αὐτῆς δὲν ἰσχυρὸν νὰ μετριώσῃ τὴν ἀνυπομονήσιν τῆς κυρίας Βοῖς.

Καθ' ἣν στιγμήν ἡ φέρουσα τοὺς συζύγους ἀμαζα ἕστατο πρὸ τῆς πύλης ὁ Ριχάρδος σφίγγων τὴν χεῖρα τῆς συζύγου του εἶπεν.

— Θάρρος, ἀγαπητὴ μου, θὰ πολεμήσωμεν καλῶς.

— Εἰμαι προπαρασκευασμένη, ἀπήντησεν ἐκείνη μειδιῶσα ἐπιχαρίτως.

Εἰσῆλθον. Ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ, ἥτις ἐφωτίζετο ὑπὸ πολλῶν λυχνιῶν, αἱ δύο μάμμαι, ἐκάστη κρατοῦσα ἐν τῶν τέκνων τοῦ Ριχάρδου ἐκ τῆς χειρὸς, ἀνέμενον αὐτοὺς ὀρθαί. Ἰδόντες τὸν Ριχάρδον ὁ Ἐδμόνδος καὶ ἡ Ὑβελίνη ὤρμησαν πρὸς αὐτόν, ὅστις κατὰ πρῶτον ὑπεδέξατο ἐν ταῖς ἀγκάλας αὐτοῦ τὸν υἱόν, εὐκαμπτότερον καὶ ἰσχυρότερον· καθ' ἣν δὲ στιγμήν ἡ Ὑβελίνη εὐρίσκετο πλησίον σχεδὸν τοῦ πατρὸς αὐτῆς, οἱ πόδες αὐτῆς περιεπλάκησαν καὶ θὰ ἐπιπτεν ἐὰν μὴ ἡ Ὀδὶλη ἀνήραπζεν αὐτὴν καὶ ἀνῆγειρε μέχρι τοῦ προσώπου αὐτῆς.

Ἡ κορασίς, ἐκπλαγείσῃ πως κατὰ πρῶτον, παρετήρησεν ἀκολούθως τοὺς προσμεριδιῶντας αὐτῇ ὠραίους ὀρθαλμούς καὶ ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως ἔκυψε, προβάλλουσα τὰ παιδικὰ αὐτῆς καὶ ρόδινα χεῖλη. Ἡ Ὀδὶλη ἐδέξατο καὶ ἀνταπέδωσε τὸν ἀσπασμόν, εἶτα δὲ ἔθεσε τὴν κορασίδα εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ριχάρδου, ὅστις εἶχε στραφῇ πρὸς αὐτήν.

Πάντα ταῦτα ἐγένοντο τόσον ταχέως ὥστε αἱ μάμμαι δὲν εὗρον καιρὸν οὐ μόνον λέξιν νὰ εἵπωσιν, ἀλλ' οὐδὲ κίνησιν τινα νὰ κάμωσι. Ἀναπόφευκτος ἐπιστηθιότης ἀντικατέστησε τὴν ἐφεκτικότητά τῆς πρώτης στιγμῆς, καὶ ἐπομένως αἱ συστάσεις ἐγένοντο ἐν τῷ μέσῳ μειδιχημάτων καὶ ἀνταλλαγῆς τῶν καλλιτέρων φιλοφρονήσεων.

— Ὀδὶλη, εἶπεν ὁ Ριχάρδος, ἰδοὺ ὁ υἱός μου.

Ὁ Ἐδμόνδος δὲν εἶχεν ἀφήσει τὴν χεῖρα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἣν περιέσφιγγεν ἔτι, προσέβλεψε δὲ τὴν μητρικὴν αὐτοῦ διὰ βλέμματος πλήρους ὀργῆς καὶ τρόμου.

Ἡ Ὀδὶλη ἤσθλην κλονισμόν ὥσει ἐπλήγη κατὰ μέσον στήθος. Τὸ βλέμμα τοῦ παιδὸς ἐκείνου, ὅστις ἐφαίνετο φέρων μίσος ἐν τοῖς ὀρθαλμοῖς, τόσον ὁμοίους ἐν τούτοις πρὸς τοὺς τοῦ Ριχάρδου, προὔξεν αὐτῇ ἀπερίγραπτον θλίψιν. Παρετήρησε τότε καὶ ἐκείνη αὐτὸν προσπαθοῦσα νὰ εἰσδύσῃ μέχρι τῶν μυχιαιτάτων τῆς ἡδὴ στρεβλωθείσης καρδίας τοῦ παιδὸς τούτου. . . Τότε οὗτος ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἔκαμε κίνησιν πρὸς τὰ ὑπὸν ὥσει ὅπως κρυβῇ.

— Ἀ! ἐσέψατο ἡ νεαρὰ γυνὴ μετὰ μεγάλῃς πικρίας, δὲν θὰ ἐφοβούμην ποσῶς μὴ μὲ μισῇ, τρέμω ὅμως μὴ ἐδιδάχθῃ ἡδὴ νὰ μοὶ ἀποκρύπτῃ τὸ μίσος τοῦ καὶ προσποιῇται!

Ἐκλινε τότε πρὸς αὐτόν, ἔλαβε τὴν ψυχρὴν αὐτοῦ χεῖρα, ἥτις προέβαλλεν ἀντίστασιν καὶ ἐναπέθεσεν ἀσπασμόν ἐπὶ τοῦ λευκοῦ καὶ πως στενοῦ, ἀλλ' ὑψηλοῦ καὶ προέχοντος μετώπου τοῦ παιδὸς. Ὁ Ἐδμόνδος ὠπισθοχώρησεν ἔτι, εἶτα δὲ ἐσπύγγισε τὸ μέτωπον διὰ τῆς περιχειρίδος του.

— Παιδί μου; εἶπεν ὁ Ριχάρδος, ὅστις τὰ πάντα παρετήρησε χωρὶς νὰ παύσῃ ἀκούων τὴν κυρίαν Βρίς, φίλησε τὴν σύζυγόν μου, μικρὴ μου. Εἶναι ἡ δευτέρα μήτηρ σου, τὴν ὁποίαν ἀγαπῶ καὶ θ' ἀγαπᾷς καὶ σύ.

Ὁ Ἐδμόνδος ἔμεινεν ἀκίνητος.

— Ἐλα Ἐδμόνδε, εἶπεν ἡ μάμμη, ἥτις ἠρρυθρίασεν ἐκ τῆς ὀργῆς καὶ ἐξ αἰσχύνῃς. . . φίλησε λοιπὸν τὴν κυρίαν.

— Μὴ ἐκδιμάζετε, ἀγαπητὴ κυρία, εἶπεν ἡ Ὀδὶλη διὰ τῆς εὐήχου αὐτῆς φωνῆς, εἶναι καλλίτερον νὰ περιμεινῶμεν ἕως ὅτου μόνος τοῦ καὶ ἐξ ἑαυτοῦ τὸ πράξῃ. Ἐγὼ τὸν ἡσπάσθην καὶ ὡς πρὸς τὸ παρόν, τοῦτο μοὶ ἀρκεῖ, διότι ἤξεύρει ὅτι τὸν ἀγαπῶ καὶ ἐπομένως θὰ μὲ ἀγαπήσῃ καὶ ἐκεῖνος.

Ἡ μήτηρ τοῦ Βρίς ἔμενε σιωπῶσα καὶ πως ἐμπερίστατος, ἐπομένως ἡ κ. Ρουβεραὶ ἦλθεν εἰς ἐπικουρίαν αὐτῆς.

— Νομίζω, ἀγαπητὴ κυρία, εἶπεν, ὅτι θὰ κάμετε καλὰ νὰ ἐνδυθῆτε ὅσον τὸ ταχύτερον, διότι μετὰ ἡμῖς εἶναι ὥραν τὸ πολὺ θὰ ἔλθωσι καὶ οἱ τελευταῖοι προσκεκλημένοι. Ἦδη ἡ οἰκία εἰ-

ναι πεπληρωμένη. . . καὶ σὰς περιμένουν μετ' ἀληθοῦς ἀνυπομονησίας.

— Θὰ καταβῶ μετὰ μίαν στιγμήν, ἀπήντησεν ἡ Ὀδὶλη.

Καὶ ὁ Ριχάρδος ὠδήγησεν αὐτήν. Ὅταν δὲ ἔμειναν μόνοι ἔτεινε τὰς χεῖρας πρὸς τὴν σύζυγόν του λέγων.

— ἤρχισεν ὁ πόλεμος, ἰδοὺ, συνελήφθη ἡδὴ εἰς τὴν παγίδα!

— Μὴ φοβῆσαι τίποτε, ἀπήντησεν. Ἐὰν δὲν ἐφοβούμην διὰ τὴν λύπην τὴν ὁποίαν σοὶ προξενοῦν αὐτὰ τὰ πράγματα, σὲ βεβαίω, ὅτι ἀμέσως θὰ ἐπραττον ὅ, τι ἀπεφάσισα. . .

Ὁ Ριχάρδος μετέβη εἰς τὸν θάλαμόν του ὅπου εὗρε τὸν πιστόν του Ζαφφέ, ἐνῶ δὲ ὑπηρετιζέτο ἐκεῖνος, ὁ καλὸς ὑπηρέτης διηγείτο αὐτῷ πάντα τὰ κατὰ τὴν ἀπουσίαν του λαβόντα χώραν. Οὔτε ὁ εἰς ἀλλ' οὔτε ὁ ἄλλος εἰπὼν τι σχετιζόμενον πρὸς τὴν μεταβολὴν, ἣν πιθανῶς ὁ γάμος εἶχεν ἐπιφέρει εἰς τὸν πύργον Πινόν. Ἠκούσθησαν τρεῖς κτύποι ἐπὶ τῆς θύρας, καὶ εἶτα ἡ φωνὴ τοῦ Ἐδμόνδου.

— Ζαφφέ, ποῦ εἶσαι;

Ἐπὶ τῷ νεύματι τοῦ κυρίου αὐτοῦ ὁ Ζαφφέ ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἐδμόνδος.

— Εἶσε ἐδῶ παπᾶκη; ἠρώτησε μετὰ τινος ἐκπλήξεως, διατί δὲν ἐπῆγες εἰς τὴν κάμαρά σου;

— Αὐτὴ θὰ εἶναι ἡ ἰδική μου εἰς τὸ ἐξῆς, ἀπήντησεν ὁ Ριχάρδος σύρων τὸν παῖδα πρὸς ἑαυτόν.

— Καὶ στήν πλαγινὴν μένει ἡ κυρία;

— Ποία κυρία; εἶπεν ὁ Ριχάρδος προσποιούμενος ὅτι δὲν ἐννοεῖ.

— Ἡ κυρία ποῦ ἦλθε μαζὶ σου. . . ἡ . . . ἡ μητριὰ μου! εἶπε, μετὰ δυσχεραίας ἐκβάλλων τοῦ λάρυγγός του τὴν λέξιν.

— Δὲν πρέπει νὰ τὴν λέγῃς μυτριὰ σου, παιδί μου, εἶπεν ὁ Ριχάρδος, ἀσπαζόμενος αὐτόν ὅπως καταστήσῃ ἐλαφροτέραν τὴν ἐπίπληξιν, εἶναι ἡ δευτέρα μήτηρ σου καὶ νὰ τὴν λέγῃς μαμμᾶ.

Ὁ παῖς ἐκίνησεν ἀποτόμως πολλάκις τὴν κεφαλὴν ἐν ἐκφραστικῇ χειρονομίᾳ, καθ' ἣν δὲ στιγμήν ὁ Ριχάρδος ἠτοιμάζετο νὰ τῷ ὁμιλήσῃ, ἔφυγεν ὡς ἀστραπή, κλείσας ὀπισθὲν τοῦ τὴν θύραν μετὰ πατάγου.

— Τί σημαίνει αὐτό; ἠρώτησεν ὁ Ριχάρδος, οὐχὶ τόσον ὅπως μᾶλλον τὴν αἰτίαν τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ παιδὸς, ὅσον διὰ νὰ μὴ φανῇ ἐμπερίστατος πρὸ τοῦ ὑπηρετοῦ.

Αὐτὸ σημαίνει, κύριε, ἀπήντησεν ὁ Ζαφφέ, ὅτι ὅταν πρὸ δύο μηνῶν ὁ Ἐδμόνδος, ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ, σὰς ἐζήτησε νὰ τὸν συμπαρᾶλᾷτε ἔπρεπε νὰ τὸν ἀκούσετε. Δὲν θέλω νὰ κατηγορήσω κανένα καὶ αἱ ὑποθέσεις τῶν κυρίων μου δὲν ἀποβλέπουν ἐμὲ, ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπεθύμουν, ἐὰν εἶχον υἱόν. . . εὐτυχῶς ὅμως δὲν ἔχω. Ἐν συντομίᾳ ὁ κύριος ἀπὸ τοῦ νῦν πρέπει νὰ ἦναι βέβαιος ὅτι θὰ ἔχῃ νὰ παλαίσῃ πολὺ. . . Ἰδοὺ τὸ ἄσπρο σας λαίμαρξ. . . Καὶ ἡ σύζυγος τοῦ κυρίου εἶναι ὠραιοτάτη, φαίνεται πολὺ καθὼς πρέπει καὶ πρέπει νὰ προσέχῃ διότι ἡ ἄλλη πενθερά, δὲν ἔχει οὕτω. . . Τὰ πράγματα θὰ φαίνονται ὅτι πηγαίνουν μόνον τὸν δρόμον των, ἀλλὰ πρέπει καὶ ὁ κύριος νὰ προφυλάττεται διότι ἡ δεσποινὴς Ὑβελίνη εἶναι ἀκόμη πολὺ μικρὰ διὰ νὰ ἐννοήσῃ, κατὰ βάθος ὅμως θὰ εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτό, μόνον, ἐξωτερικῶς πρέπει νὰ φαίνεσθε ὅτι τὰ ἔχετε πάντοτε καλὰ.

Καὶ ἐπὶ τῷ παραδόξῳ τούτῳ λόγῳ ὁ Ριχάρδος ἐπεράτωσε τὸν εὐτρεπισμόν αὐτοῦ ἄνευ ἐτέρου ἐπεισοδίου.

(Ἀκολουθεῖ).

Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΕΟΛΟΓΟΥ.